

Časopis Typografia 3 – 4 / 2014 / č. 1253 / ročník 117

Editorial

Jarní veletrhy a výstavy opět rozvlnily hladiny tiskařského světa a kultury. Po dvou letech očekávané brněnské veletrhy Embax a PrintExpo 2014 spíše než polygrafii uspokojily obalový průmysl. Značně redukováná účast největších strojírenských a tiskařských firem, od nichž bychom očekávali, že budou prezentovat své nekonvenční technologie, způsobila odliv tradičních návštěvníků z tiskáren.

Představitelé tiskařských podniků sice do Brna dorazili, ale většinu času věnovali účasti na vydařeném doprovodném programu, který ve spolupráci s BVV připravila a úspěšně realizovala společnost Grafie CZ. Její odborná konference o UV ofsetu byla dobře navštívena a na rozdíl od jiných konferencí v předchozích letech udržela zájem účastníků po dobu celého programu.

Na výstavní ploše, věnované oběma veletrhům, dominovaly spíše menší stroje a prezentace služeb než novinky pro obalářské technologie. Na výběru exponátů bylo znát sousedství čtyř paralelních veletrhů, sloužících potravinářství a průmyslu nápojů. Výrazným podílem se na Salimě představil polský potravinářský průmysl a obchod, které si daly záležet na dobré prezentaci svého jména a kvality.

Veletrh Iplex, druhý po nedostižné Drupě, se letos přenesl z Birminghamu zpět do Londýna, ale podle zpráv některých účastníků a vystavovatelů příliš nenadchl a v příštích letech ho možná čeká stejný osud jako polygrafické Brno.

Nelze však říci, že obory tisku a vizuálních médií nemají co říci odborné a spotřebitelské společnosti. Klesají pouze některé sortimenty produktů a technicky překonané technologie, ale celková poptávka i odbyt jak papírových, tak i elektronických rozmnožovacích technik dále rostou v oblíbě i v odbytových objemech. Očekávají se nově koncipované expozice Inprint v Hanoveru, Usetek v Kolíně nad Rýnem a další, které se oprostují od starých přístupů a jdou výrobcům i uživatelům víc naproti.

Možná nás v tomto směru překvapí květen, kdy se otevrou brány výstaviště v Letňanech, kam zvou odborníky veletrhy Reklama Polygraf a na starém Výstavišti v Praze Holešovicích Svět knihy.

Praktické spojení propagace a tisku již několik let soustřeďuje pozornost tiskáren na nové nekonvenční, zejména velkoformátové techniky tisku, projekce a rozmnožování. Kniha pak znovu láká na další a další tituly. Vybavení areálu v Letňanech se sice zlepšuje pomalým tempem a ještě dlouho nedostihne výstavnické a architektonické úrovně brněnského areálu, ale počty návštěvníků rostou.

Knižní kultura spolu s grafickým designem přinesla některá ujištění o vysoké úrovni české knihy a knižní grafiky. Jedním signálem světu byla připomínka a výstava 400 let Bible kralické a duchovního i výrobního centra v moravských Ivančicích a posléze Kralicích. Morava zde překvapila na svou dobu světovou úrovní překladatelské, typografické, tiskařské i knihvazačské práce, vzdělávání a vedení mladých lidí pod vlivem takových géniů, jakými byli Jan Blahoslav, Jan Amos Komenský a učenci Jednoty bratrské.

Jiným významným počinem byla v těchto dnech prezentace knihy „Bible Reynek“ (8. 4. v Jilském klášteře) a navazující velká výstava díla českého umělce Bohuslava Reynka ve Valdštejnské jízdárně v Praze.

O některých událostech píšeme i v tomto čísle a máme spolu s autory radost z toho, že malá země v centru Evropy má stále co nabídnout, nejen montovny a dědictví podivné socialistické pakultury nedávných let.

Vladislav Najbrt

OBSAH

CONTENTS

1 Jiří Zápotocký

Standardizace v české polygrafické praxi
Standardization in the Czech printing practice

3 Jitka Böhmová

Ptáme se dodavatelů: Kontrola kvality digitálních tiskovin #1
We ask suppliers: Quality control of digital printings #1

4 Vladislav Najbrt

Nový spektrální denzitometr z IpeXu
The new spectral densitometer from IPEX

5 Vladislav Najbrt

Život s barvami #1 – Just Normlicht
The Live with colours #1 – Just Normlicht

6 Ondřej Sedláček

Profesionální služby spočívají v každém detailu
Professional services consist in every detail

8 Konference UV tisk na obalech a tiskovinách
Conference UV print on packages and printings

10 Milan Lelek

Krátce ze zahraničí
Shortly from abroad

12 Jitka Böhmová

Návštěva u člena Kolegia Typografie ve společnosti Repromat, a.s.
Visiting the member of Kolegium Typografie Repromat, a.s.

14 Jednou větou, třemi větami

One sentence, three sentences

15 Jitka Böhmová

Calico – vzkříšení historického nekonečného vzoru
Calico – the resurrection of endless historical pattern

16 Milan Lelek

EFI a Landa uzavřeli strategické partnerství
EFI and Landa have concluded a strategic partnership

17 V Národním domě na Vinohradech tančila Hellichovka
In the National House in Vinohrady danced Hellichovka

18 Veletrhy EMBAX a PRINTEXPO opět společně

The trade fairs EMBAX and PRINTEXPO together again

19 Bible s grafikami Bohuslava Reynka

Bible with Bohuslav Reynek's graphics

20 Miroslav Dočkal

Jubilejní dvacátá Grafika roku
Jubilee twentieth Graphic of the year

21 Plakát v souboji ideologií 1914–2014

Poster in the clash of ideologies 1914–2014

23 Výstava Někdy v sukni. Umění 90. let

Exhibition In a Skirt – Sometimes. Art of the 1990s

24 Novoročenky 2014 podruhé

New Year cards 2014 for the second time

25 Aktuality z domova a ze zahraničí

Actualities from printing industry

28 Kolegium Typografie představuje své členy

Kolegium Typografie introduces its members

Typografie digitální

Příloha o digitálním tisku tištěná digitálním tiskem vložená
uvnitř čísla

TYPOGRAFIA 3–4/2014/1253/ROČNÍK 117

Odborný časopis českých polygrafů a typografů
Vydavatel Digirama s.r.o., Tuchoměřická 343, 164 00 Praha 6,
Adresa redakce Tuchoměřická 343, 164 00 Praha 6,
www.typografiaz.cz

Manažerka časopisu Zdeňka Maršová, +420 776 664 427

marsova.typografia@tercie.cz

Šéfredaktor Vladislav Najbrt

Redakce Jitka Böhmová, +420 776 613 647

bohmovaj.typografia@tercie.cz

Předseda redakční rady Milan Maršo

Redakční rada Jaroslav Hruška, Milan Maršo,

Zdeňka Maršová, Vladislav Najbrt, Jan Opletal, Jan Sehnal,

Jiří Zápotocký

Zahraniční partneři Thomas Helbig, Kurt K. Wolf,

Lubomír Krátky

Obálka: Vladislav Najbrt a Ondřej Cejnar

Předtisková příprava Tercie servis s.r.o.

Tisk Tercie Praha spol. s r.o.

Příjem inzerce v redakci Tuchoměřická 343, 164 00 Praha 6,

Cena čísla 60 Kč, Předplatné v redakci, Roční předplatné

700 Kč + 15 % DPH

Název a číslo účtu Digirama s.r.o., č.ú. 51-2279360247/0100

Komerční banka, pob. Praha 6

ISSN 0322-9068, Registrováno pod MK ČR 7504

Podávání zásilek povolila Česká pošta pod č.j. nov. 6084/96

Vydavatel a redakce neodpovídají za obsah autorských

článků.

Obálka je vytištěna na papíře MultiDesign Original White

240 g/m², který sponzorsky dodala společnost

Papyrus Bohemia s.r.o., Prague Gate, Tůrkova 2319/5b,

149 00 Praha 4, T: +420 272 114 540, F: +420 272 114 544,

E: prodej.cz@papyrus.com, www.papyrus.com

Standardizace v české polygrafické praxi

V českých médiích a na odborných konferencích se již delší dobu setkáváme s pojmem standardizace v polygrafii. Se standardizací se můžeme setkat např. i u nových zákazníků, kteří požadují po tiskárně výrobu v souladu s mezinárodními polygrafickými standardy. Mám pocit podpořený praktickou zkušeností, že mnoho takových aktivit dotýkajících se standardizace se řeší typicky českou cestou, resp. se neřeší vůbec. Co je tedy cíl tohoto článku? Cílem je podívat se na standardizaci z praktického pohledu a možná trochu netradiční optikou. Čtenář by měl po přečtení být schopen zodpovědět otázku, zda a v jakém rozsahu je standardizace důležitá právě pro jeho práci.

Nechci se dotknout ctěného čtenáře, ale české prostředí je přece jen specifické a vykazuje např. vůči německému „Ordnung muss sein“ určité odchylky. Místo prevence řešíme často důsledky, resp. příčiny podceňujeme. Jak to funguje v praxi? Představte si problémy v tiskárně jako požár. Ve firmě jsou vyčlenění pracovníci, kteří jsou vedle své práce určeni i na hašení požárů. Pokud když vznikne požár je potřeba ho uhasit. Odpovědní pracovníci musí zanechat svojí práce, převléci se do hasičského obleku a požár uhasit. Samozřejmě dojde při takovém požáru ke škodám. Místo toho, aby firma řešila příčinu požárů, soustřeďuje se na to, jak posílit „hasičský sbor“ a vypilovat techniku „hašení“. Otázka je, co stojí firmu více peněz – prevence požáru nebo jeho hašení? Nemusíme zůstat jen u standardizace, ale vezměme si např. velmi populární téma ISO 9001. Ruku na srdce – jaké firma skutečně řeší organizaci systematicky a v souladu s normou a komu jde pouze o certifikát ve vstupní hale? Pokud se oblast standardizace (a nejen té odborné, polygrafické, ale i obecné např. dle ISO 9001) podíváme výše popsanou optikou, je jasné, že neexistuje dlouhodobá cesta, dlouhodobá strategie bez standardizace.

Proč standardizace v tiskárně? Polygrafie, ostatně jako každé jiné průmyslové odvětví, standardizaci nutně potřebuje. Proč? Zde jsou nejdůležitější důvody:

- Na výsledku v polygrafickém procesu se podílí různí lidé na různých místech (zadavatel, grafik, tiskárna, kooperant) s různými pracovními zvyklostmi a s různou úrovní a různým povědomím o standardizaci svojí vlastní práce.

Představte si problémy v tiskárně jako požár. Často místo toho, aby firma řešila příčinu požárů, soustřeďuje se na to, jak posílit „hasičský sbor“ a vypilovat techniku „hašení“.

Pokud člověk na špičce organizační struktury firmy neidentifikuje problém a potřebu jej řešit, dost těžko se samozřejmě argumentuje potřebou standardizace.

- Do procesu vstupuje celá řada libovolně kombinovatelného hardwaru (rozumějme i výrobních zařízení) a softwaru.
- Tiskové zakázky prochází na své cestě k finálnímu produktu řadou zpracování, z nichž každé může zakázku fatálně ovlivnit a má tak vliv na výslednou podobu tiskoviny.
- Nejen výrobní zařízení, ale i materiály – barvy, papíry, tonery, měřicí zařízení jsou různorodé. Znalosti o jejich vlastnostech a působení navzájem jsou u zainteresovaných osob také různé.

V polygrafii jsou zakázky zpracovávány zpravidla pod velkým časovým tlakem a není prostor na optimalizaci konkrétní zakázky za běhu.

Cílový stav – jak to může vypadat Pokud se máme bavit o standardizaci, řekněme si nejprve, jak může vypadat standardizovaná produkce v ideálním případě a jaké jsou z ní výstupy. To znamená, ať odběhneme co nejvíce od teorie, co mi konkrétně ušetří a jak konkrétně mi usnadní život?

- Očekávaný a opakovatelný tiskový výstup (a to v celém výrobním procesu, tzn. včetně digitálních strojů, nátisků, tiskových strojů)
- Úspora makulatury v řádu desítek procent
- Snížení reklamací o desítky procent, rozumějme i úspora času pracovníků tiskárny
- Získání konkurenční výhody a upevnění vztahu se zákazníkem

Jak se standardizuje? Abychom nemluvili jen o výhodách, řekněme si zcela na rovinu i to, co musím investovat, abych zajistil standardizovanou produkci? Není třeba objevovat Ameriku. Již řadu let existují polygrafické normy – ať už to jsou normy oborové nebo normy národní či mezinárodní. Tyto normy nevznikly na akademické půdě odtržené od reality, ale přímo v praxi za přímého přispění lidí z tiskáren. Zbývá tedy normy zavést a pracovat podle nich,

což je proces trvající několik měsíců a to za přispění odborníků. Konkrétně to znamená sérii testů, nastavení všech výsledný výrobek ovlivňujících procesů, vytvoření dokumentace – tedy jasných pravidel a způsobů jejich kontroly. Pokud je však jednou zavedeno, neznamená práce v souladu se standardy pro pracovníky žádnou výraznou časovou zátěž. Naopak – zaměstnanci dělají dále svoji práci, ale nyní s jasnými pravidly a podle jednoho schématu. Největší oříšek je tedy standardy zavést. Ale i zde samozřejmě platí – s chutí do toho, půl je hotovo. Vyplatí se to!

Praxe Víme, jak by to mělo vypadat a nyní, jak to vypadá v praxi a jací jsou největší viníci toho, „proč to nejde“.

Problém č. 1: Neosvěcený manažer

Pokud člověk na špičce organizační struktury firmy neidentifikuje problém a potřebu jej řešit, dost těžko se samozřejmě argumentuje potřebou standardizace. Dost často je toto spojeno s tím, že si lidé lžou sami sobě, popř. falešně uklidňují svoje svědomí v duchu „měříme přece denzity, tak to musí stačit“. Kdo a kdy denzity stanovil, resp. jsou stanoveny správně? Čím denzity měříme? Tiskneme vůbec barvami, které jsou CMYKové (myšleno CMYK dle normy)? Co ostatní celá řada parametrů, které mají vedle hodnot výsledného tisku vliv na výsledek?

Problém 2: Neschopný manažer

V případě, že se vedení rozhodne řešit standardizaci, je nutné si za svým rozhodnutím stát. Tlaky ze strany zaměstnanců, kteří vidí v implementaci pouze změnu pracovních návyků, je potřeba ustát a pracovníky motivovat. V případě, když celá firma netáhne za jeden provaz a ze shora není důsledný tlak, zavedení se samozřejmě komplikuje a prodlužuje. Z praktické zkušenosti mohu říci, že např. největší problém je se zákazníky (resp.

Zavedení norem znamená sérii testů, nastavení všech výsledný výrobek ovlivňujících procesů, vytvoření dokumentace – tedy jasných pravidel a způsobů jejich kontroly.

Zavedení standardů vyžaduje práci s barvami pigmentovanými podle normy i s kalibrovaným měřicím zařízením.

obchodníky, kteří se zákazníky mluví), neboť i oni vstupují do procesu standardizace – ano, základ pro správně vytištěný produkt začíná už u zákazníka. Jemu je potřeba vhodnou formou sdělit, co je standardizace, jaké to bude mít pro něj přínosy. Obchodní oddělení se často vnímá pouze jako příjemce objednávek a ne jako pojítko mezi výrobou a zákazníkem, který komunikaci moderuje.

Problém 3: Nevhodné zařízení, materiály a přístroje

Samozřejmě se stává, že člověk při procesu zavedení standardů narazí na nevhodný materiál, stroj či zařízení. U stroje je dost těžko možná jeho výměna v řádu jednotek a desítek miliónů. Zde se však dají najít řešení, která umožní i takové stroje velmi dobře využít a ohlídat. U zařízení a materiálů je vhodná jejich výměna – pokud tiskárna používá 10 let starý a 10 let nekalibrovaný denzitometr, který navíc 2x za tu dobu spadl na zem, jeho výměnu snad nikdo nemůže zpochybňovat. Stejně je to např. s barvami – občas se v tiskárnách vyskytnou barvy s výrazně odchylenou pigmentací od normy – musím se pak ptát: stojí nám kontrastnější tisk za to, že nám nesouhlasí tisk s nátiskem resp. záměrem grafika?

Problém č. 4: Nedůslednost a nekomplexnost

Last but not least – důslednost. Pokud jednou normy zavedu a výsledek se mi osvědčil, nemohu polevit a vyrábět si jak chci. Ono je hrozně pohodlné nerespektovat pravidla, ale rozhodně se to nevyplatí. Pokud se bavíme o nedůslednosti časové, pak je třeba zmínit i důslednost systémovou – nestačí, když jednou za rok udělám testy na jednom stroji a pak budu další rok spát na vavřínech. Standardizace je krásná a velmi užitečná věc, ale je nutné ji dělat – jako všechno – pořádně. ✕

Dipl.-ing. Jiří Zápotocký